

**ДО МИНИСТЪРА
НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСОР ТОДОР ТАНЕВ
ДО ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪРА
НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ГОСПОЖА ВАНЯ КАСТРЕВА
ДО ДИРЕКТОРА
НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИ
ПРОГРАМИ И ОБРАЗОВАТЕЛНО СЪДЪРЖАНИЕ“
ГОСПОЖА ЕВГЕНИЯ КОСТАДИНОВА**

С Т А Н О В И Щ Е
на
**АСОЦИАЦИЯТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ
ГЕОГРАФИ И РЕГИОНАЛИСТИ**

относно:

- 1.Начина на формиране на комисиите за изготвяне на държавни образователни стандарти; условията за провеждане на обществено обсъждане на проектите за наредби; степента на съответствие между Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и Наредбата за учебния план; отношението на МОН към предложенията на Асоциацията на професионалните географи и регионалисти (АПГР)
- 2.Публикувания в сайта на МОН проект за **УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА 5 КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)**

Уважаеми г-н Министър,
Уважаема г-жо Заместник-Министър,
Уважаема госпожо Директор,

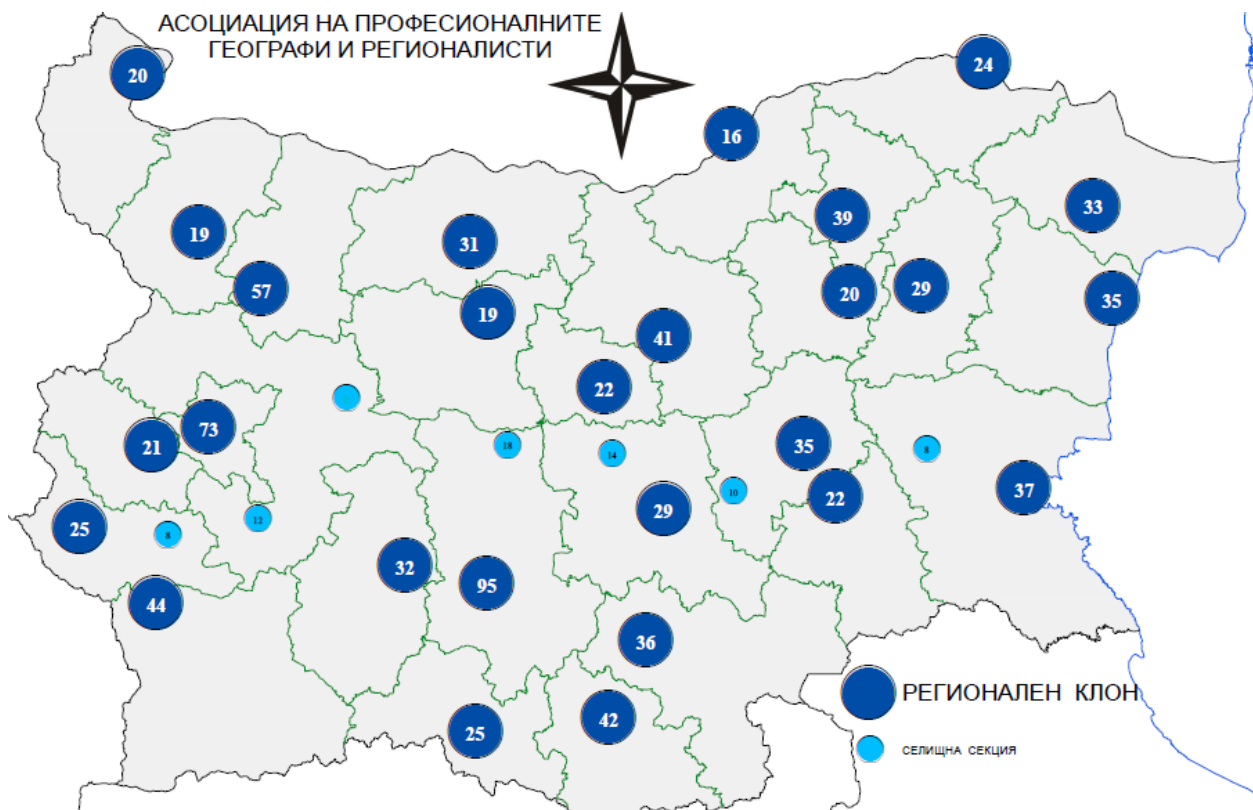
Уважаеми дами и господа, членове на работната група по проекта за Учебна програма по география и икономика за 5 клас (общообразователна подготовка),

Позволяваме си отново да декларираме, че се обръщаме към Вас от името на около 1100 души, членуващи в АПГР и представени чрез регионални клонове във всички областни центрове на страната . Над 85 % от тях са учители по география и икономика в 565 основни и средни училища, функциониращи в 139 селища, включително всички областни центрове и 77 най-големи града на България. Независимо от досегашните ни неуспешни опити, все още се надяваме посочената информация да е знак, че представляваме реална колегиална общност от истински географи, от учители, които в продължение на десетилетия са ежедневно в проблемите на училищното географско образование и възпитание. Позволяваме си също да представим на Вашето внимание и картосхема за регионалните структури на АПГР, чрез която се надяваме да ни възприемете най-вече като партньор с реална представителност сред учителската географска колегия в България.

На Работната среща, проведена на 25 ноември, представители на МОН твърдяха, че са получили *„около стотина писма, които само задръствали предоставените за кореспонденция електронни пощи“*. Бихме искали да Ви

уверим, че получените от Вас писма са точно 383, но те представиха мнението на 470 учители по „География и икономика“...

С цялото възможно търпение от наша страна и на фона на искрения респект пред сложните задачи, които сте призвани да решавате, си позволяваме да изразим колегиално отношение на нашата общност към случващото се през последните месеци с училищната „География и икономика“, а именно:

1. По отношение на първата от формулираните в това писмо тематични области на становището ще обобщим категоричното мнение на членовете на АПГР по следния конкретен начин:

Още на 8 януари АПГР изпрати 2 взаимно обвързани писма до МОН с конкретни предложения за наши представители в комисиите по държавни образователни стандарти. Писмата бяха депозираны под № 1101-2 и № 1101-3 и бяха придружени от разпечатки на 342 индивидуални писма на учители, изразяващи подкрепа на предложенията ни. Независимо от внушителното по своите мащаби послание на АПГР, МОН ни отмина с абсолютно мълчание, като и до ден днешен все още нямаме отговор. Съмняваме се дали друга заинтересована неправителствена организация на учителска общност е успяла да изрази по толкова категоричен начин желанието си за партньорство, което е изцяло в духа на чл. 3(9) от ЗПУО. За нас това е непонятно отношение на нормотворци, които проявяват положително отношение и с усърдие придвиждат модерната идея бъдещите граждани на България да изучават „Гражданско образование“ !!!

Според нас МОН сформира комисиите по ДОС по непрозрачен начин, с неясни за заинтересованите страни критерии. Това е **първото ни основание** да смятаме, че действията на МОН се различават от публикуваната на 1 декември в

сайта на МОН информация, че „....., бяха утвърдени след широко обществено обсъждане с различните заинтересовани страни и след отчитане на всички аргументирани становища, мнения и предложения, получени в МОН, на електронната поща, както и при обсъждането на проектите по време на обиколката на екип на Министерството из цялата страна“.

Второто ни основание за оспорване на твърдението, че се е провело „широко обсъждане“ е наложената от МОН еднопосочна информационна схема, която силно ограничава получаването на насрещна информация и съобразяването с нея. На практика информационната схема беше следната - **Публикация в сайта на МОН – Писмени или други форми на реакция на заинтересовани страни – Безмълвно отношение към посочените реакции** (показателни за липсата на механизъм за диалог с актуални данни бяха думите на госпожа Костадинова – „*Моля Ви по този въпрос да не се ориентирате по информацията в сайта ...!!!*“).

Не приемаме проведените в страната срещи на г-жа Кастрева и нейния разяснителен екип в Ловеч, Шумен, Сливен, Пловдив, Благоевград и Враца като елемент на „широко обществено обсъждане“. На практика 99 % от присъстващите на посочените срещи бяха директори на училища и служители в РИО. Осмелилите се да присъстват учители, без да са поканени, бяха между 10 и 20 души. Единици бяха присъстващите родители или представители на неправителствени организации. Това е **третото ни основание**.

Последното ни **четвърто основание** е свързано с начина, по който протече Работната среща в МОН. Тя беше обявена като среща по искане на АПГР, но на нея ненужно и дори деструктивно бяха поканени лидери на учителски синдикати. С цялото уважение към тях, към техните очевидно важни компетенции и позиции, според нас в дадения случай присъствието им на срещата беше непотребно по отношение на нашите конкретни професионални (географски) искания към МОН. И тримата анализираха общи синдикални въпроси, които не бяха в състоянието да помогнат за разрешаване на поставените спорни въпроси. На домакините на срещата би трябвало да е било предварително ясно, че синдикални лидери не могат да заемат страна в такъв спор, нито спрямо географска, нито спрямо която и да е от учителските колегии. Факт е обаче, че се загуби доста време за сметка на по-важни теми.

На срещата бяха поканени и инспекторите на МОН по история, изобразително изкуство и музика. Предполагам не, за да се чувстваме комфортно и в подходящи условия да можем да изложим аргументирано географските си позиции. Нито един от тях не взе отношение по повдигнатите въпроси, най-вероятно, защото са доволни от разпределението и могат да гледат открито в очите колегите, чиито интереси за са успели да защитят.

От страна на МОН отделно бяха поканени и двама колеги географи – дами, които са учители по география в софийски училища (г-жа Теменужка Цанова от 54 СОУ и г-жа Валерия Стоилова от 149 СОУ). Само можем да предполагаме каква е била целта на тази покана, защото единствено една от тях успя за кратко да се включи в разговора по съвсем конкретен пример. Така и не разбрахме защо са поканени именно те и кого представляват на срещата?

Спред нас Работната среща на 25 ноември протече безрезултатно за основните ни искания. Искрено съжаляваме за това, че отговорните за

статута на училищната география Министър, Заместник-министър, Директор и Главен експерт останаха твърдо убедени, че:

- Наредбата за Учебния план и по-конкретно императивно отреденото третостепенно място на учебния предмет „География и икономика“ отговаря на духа, принципите и целите, заложен в ЗПУО,

-исканията на АПГР са необосновани, несправедливи, предизвикателни и обиждащи други колегиални общности,

-декларацията на Историческия факултет на ВТУ „СВ.СВ. КИРИЛ и МЕТОДИЙ“, която напълно подкрепя писмото на АПГР по повод публикувания проект за Учебен план няма стойност „защото няма подобна декларация, депозирана от Историческия факултет на СУ „СВ. Кл. Охридски“... ,

-не възможно по никакъв начин часовете по „География и икономика“ в 5 клас и в 9 клас да се увеличат с едва половин час седмично,

-няма никакъв проблем в това, че децата ни ще започнат да изучават в 5 клас допълнително материя за Африка и Антарктида при същия хорариум от 51 часа.

-трябва да се примирим с предложеното разпределение на часовете и не трябва да обиждаме тези, които се чувстват доволни от него.

-посочените от нас 5 от 12 цели на ЗПУО са точно толкова в компетенциите на „География и икономика“, колкото и в компетенциите на „Музика“ и „Изобразително изкуство“

-това, че през последните 10 години „География и икономика“ е най-избираемия матуриретен предмет, вече не е важно. Важно е, „**че през последната година най-избираема е „Биология и здравно образование“**“. Като още по-важен довод се изтъкна фактът, че матурата по география е с най-ниски резултати (остават открити въпросите „**Важно за какво?**“ и „**Защо е така?**“)

-предметът „География и икономика“ е получил общо 24 часа повече в сравнение с предишния учебен план (както впрочем и „История и цивилизации“) и това е достатъчно да не се предявяват никакви претенции. Не е от съществено значение ясно изразеният нов дух на ЗПУО, свързан със значително преформулиране на принципи и цели, които много по-осезаемо гравитират към пространствени съотношения, регионални подходи, географска диференциация и нови икономически приоритети. Няма никакво значение, че след 1979 г. географията е загубила около 25 % от присъствието си в българското училище:

СЕДМИЧЕН БРОЙ ЧАСОВЕ ПО ГЕОГРАФИЯ В БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ

Клас	години										
	1880	1903	1912	1925	1936	1945	1953	1964	1979	1990	2001
V	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1,5
VI	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1,5
VII	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1,5
VIII	2	-	-	2	2	2	2	2	2	2	1,5
IX	1	2	2	2	1	2	1	-	2	1	1,5
X	-	2	1	-	1	1	2	2	2	2	1,5
XI	-	-	1	2	2	1	-	-	-	-	-
XII	-	-	2	2	2	2	-	-	-	-	-
Общо	11	10	12	14	14	14	11	10	12	11	9

-не е нужно в нормативен документ специално да се регламентира, че преподавателите по „География и икономика“ могат да преподават „Гражданско образование“. Това ще се случи по естествен начин. Училищата имат достатъчна автономия да решават сами (т. е. директорите ...).

2. По отношение на втората от формулираните в това писмо тематични области на становището:

Не сме съгласни с предложеното разширяване на знания, умения и компетентности в публикуваната за обсъждане *Учебна програма по география и икономика за 5 клас (общообразователна подготовка)* чрез допълнително включване на теми от континентите Африка и Антарктида. Освен това обективният анализ на предложената за обсъждане документация изисква най-малкото да се изясни и тематичната макрорамка на предвидените от МОН учебни програми по „География и икономика“ поне в 6 и 7 клас.

При запазване на предвидените за 5 клас 51 учебни часа по „География и икономика“ реализирането на формулираните в Програмата очаквани резултати е непостижимо. Допълнителен довод за това е и предвиденото ограничаване на броя на часовете за нови знания.

Според нас реализирането на предложения проект е възможно само при комплексно изпълнение на 3 необходими условия:

- **Увеличаване на предвидените учебни часове до 68 годишно**
- **Значимо прередактиране и редуциране на очакваните резултати и нови понятия**
- **Частично тематично прегрупиране**

Представяме на Вашето внимание предложение от името на АПГР за редакция на тематичната структура и понятийното съдържание на *Учебна програма по география и икономика за 5 клас (общообразователна подготовка)*. То е съгласувано с инициативи и предложения на членове на АПГР и на учителската колегия в страната.

Изпращаме Ви конкретното си предложение в отделен PDF-файл на основата на публикувания в сайта на МОН формат, като Ви молим да приемете следните символи:

- **предложенията за текст, които предлагаме да отпадне, са в син цвят**
- **предложенията за текст, които предлагаме да се добави, са в червен цвят**
- **коментари или предложения за редакция на текст, са в зелен цвят**

С уважение !

София, 03.12.2015г.

Доц. д-р Марин Русев,
председател на Асоциацията на
професионалните географи и регионалисти

АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ГЕОГРАФИ И РЕГИОНАЛИСТИ (А П Г Р)
ASSOCIATION OF PROFESSIONAL GEOGRAPHERS AND REGIONALISTS (A P G R)